

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (wielka izba)

z dnia 31 stycznia 2017 r. *

Odesłanie prejudycjalne — Przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości — Azyl — Dyrektywa 2004/83/WE — Minimalne normy dotyczące kwalifikowania obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako beneficjentów statusu uchodźców — Artykuł 12 ust. 2 lit. c) i art. 12 ust. 3 — Wykluczenie z możliwości uzyskania statusu uchodźcy — Pojęcie „czynów sprzecznych z celami i zasadami Organizacji Narodów Zjednoczonych” — Zakres — Członek kierownictwa organizacji terrorystycznej — Skazanie za uczestnictwo w działaniach grupy terrorystycznej — Ocena indywidualna

W sprawie C-573/14

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Conseil d'État (radę państwa, Belgia) postanowieniem z dnia 13 listopada 2014 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 11 grudnia 2014 r., w postępowaniu:

Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides

przeciwko

Mostafie Lounanemu

TRYBUNAŁ (wielka izba),

w składzie: K. Lenaerts, prezes, M. Ilešić, L. Bay Larsen, J.L. da Cruz Vilaça, E. Juhász, M. Berger i E. Regan, prezesi izb, A. Rosas (sprawozdawca), A. Borg Barthet, J. Malenovský, E. Levits, K. Jürimäe i C. Lycourgos, sędziowie,

rzecznik generalny: E. Sharpston,

sekretarz: V. Tourrès, administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 16 lutego 2016 r.

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides przez adwokata E. Derriksa,
- w imieniu M. Lounanego przez adwokatów C. Marchanda i D. Alamata,
- w imieniu rządu belgijskiego przez C. Pochet, M. Jacobs i S. Vanriego, działających w charakterze pełnomocników, wspieranych przez adwokatów D. Matray'a, C. Pironta i N. Schyntsę,
- w imieniu rządu greckiego przez M. Michelogiannaki, działającą w charakterze pełnomocnika,

* * Język postępowania: francuski

- w imieniu rządu hiszpańskiego przez A. Rubia Gonzáleza i L. Banciellę Rodríguez-Miñóna, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu francuskiego przez F.X. Bréchota i D. Colasa, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu włoskiego przez G. Palmieri, działającą w charakterze pełnomocnika, wspieraną przez M. Salvatorellego, avvocato dello Stato,
- w imieniu rządu węgierskiego przez M.Z. Fehéra i M.M. Tátrai, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu rządu polskiego przez B. Majczynę, działającego w charakterze pełnomocnika,
- w imieniu rządu Zjednoczonego Królestwa przez M. Holta, S. Brandona i V. Kaye, działających w charakterze pełnomocników, wspieranych przez D. Blundella, barrister,
- w imieniu Komisji Europejskiej przez M. Condou-Durande i R. Troostersa, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 31 maja 2016 r.,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 12 ust. 2 lit. c) oraz art. 12 ust. 3 dyrektywy Rady 2004/83/WE z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie minimalnych norm dla kwalifikacji i statusu obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako uchodźców lub jako osób, które z innych względów potrzebują międzynarodowej ochrony oraz zawartości przyznawanej ochrony (Dz.U. 2004, L 304, s. 12).
- 2 Wniosek ten został przedstawiony w ramach sporu między Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (generalnym komisarzem ds. uchodźców i bezpaństwowców, zwanym dalej „Commissaire général”) a Mostafą Lounanim, obywatelem marokańskim, dotyczącego powołania się przez Commissaire général na podstawę wykluczenia Mostafy Lounaniego z możliwości uzyskania statusu uchodźcy ze względu na dopuszczenie się przez niego czynów sprzecznych z celami i zasadami Organizacji Narodów Zjednoczonych.

Ramy prawne

Prawo międzynarodowe

Karta Narodów Zjednoczonych

- 3 Zgodnie z art. 1 ust. 1 i 3 Karty Narodów Zjednoczonych, podpisanej w San Francisco (Stany Zjednoczone) w dniu 26 czerwca 1945 r.:

„Narody Zjednoczone dążą do następujących celów:

1. Do utrzymywania pokoju i bezpieczeństwa międzynarodowego; w tym celu będą one podejmowały skuteczne zbiorowe środki dla zapobiegania i usuwania gróźb przeciwko pokojowi i dla uchylania aktów agresji lub innych zamachów przeciwko pokojowi, oraz osiągały, przy pomocy środków pokojowych i zgodnie z zasadami sprawiedliwości i prawa międzynarodowego, załatwianie lub rozstrzyganie sporów międzynarodowych albo sytuacji, które mogłyby doprowadzić do zakłócenia pokoju;

[...]

3. Do osiągnięcia międzynarodowej współpracy przy rozwiązywaniu zagadnień międzynarodowych o charakterze gospodarczym, społecznym, kulturalnym lub humanitarnym, jak również przy popieraniu i zachęcaniu do poszanowania praw człowieka i podstawowych swobód dla wszystkich bez różnicy rasy, płci, języka lub religii”.

Konwencja genewska

- 4 Konwencja dotycząca statusu uchodźców, podpisana w Genewie w dniu 28 lipca 1951 r. [*Recueil des traités des Nations unies*, vol. 189, s. 150, nr 2545 (1954)], weszła w życie w dniu 22 kwietnia 1954 r. Konwencja została uzupełniona Protokołem dotyczącym statusu uchodźców, zawartym w Nowym Jorku w dniu 31 stycznia 1967 r., który wszedł w życie w dniu 4 października 1967 r. (zwane dalej „konwencją genewską”).
- 5 W art. 1A konwencji zdefiniowano pojęcie „uchodźcy” w jej rozumieniu, po czym w art. 1F postanowiono, co następuje:

„Postanowienia niniejszej konwencji nie mają zastosowania do osoby, w stosunku do której istnieją poważne podstawy, aby sądzić, że:

[...]

- c) jest winną czynów sprzecznych z celami i zasadami Narodów Zjednoczonych”.

Rezolucje Rady Bezpieczeństwa Narodów Zjednoczonych

- 6 W dniu 28 września 2001 r. Rada Bezpieczeństwa Narodów Zjednoczonych (zwana dalej „Radą Bezpieczeństwa”) przyjęła rezolucję 1373 (2001), w preambule której to rezolucji potwierdzono „konieczność zwalczania wszelkimi środkami, zgodnie z Kartą Narodów Zjednoczonych, zagrożeń dla pokoju i bezpieczeństwa międzynarodowego powodowanych przez akty terrorystyczne” [tłumaczenie nieoficjalne, podobnie jak wszystkie cytaty z kolejnych rezolucji poniżej].

- 7 Stosownie do pkt 3 lit. f) i g) tej rezolucji państwa zostały zobowiązane z jednej strony do „przedsięwzięcia odpowiednich środków zgodnie z odpowiednimi przepisami ich ustawodawstw krajowych oraz z postanowieniami prawa międzynarodowego, w tym międzynarodowymi normami z zakresu ochrony praw człowieka, w celu zapewnienia, przed nadaniem statusu uchodźcy, że wnioskujący o azyl nie planowali aktów terrorystycznych, nie ułatwiali popełnienia takich aktów ani też nie uczestniczyli w ich popełnieniu”, zaś z drugiej strony do „dołożenia starań, w zgodzie z prawem międzynarodowym, aby sprawcy, organizatorzy aktów terrorystycznych lub osoby ułatwiające popełnianie takich aktów nie nadużywali statusu uchodźcy”.
- 8 W pkt 5 wspomnianej rezolucji Rada Bezpieczeństwa zadeklarowała, że „akty, metody i praktyki terrorystyczne są sprzeczne z celami i zasadami Organizacji Narodów Zjednoczonych; świadczenie finansowanie, planowanie aktów terrorystycznych lub podżeganie do ich popełnienia również są sprzeczne z celami i zasadami Organizacji Narodów Zjednoczonych”.
- 9 W dniu 12 listopada 2001 r. Rada Bezpieczeństwa przyjęła rezolucję 1377 (2001), w pkt 5 której to rezolucji „podkreśla, że akty międzynarodowego terroryzmu są sprzeczne z celami i zasadami wskazanymi w Karcie Narodów Zjednoczonych oraz że finansowanie, planowanie i przygotowywanie aktów międzynarodowego terroryzmu, podobnie jak wszelkie inne formy wspierania go, również są sprzeczne z celami i zasadami w niej wskazanymi”.
- 10 W rezolucji 1624 (2005), przyjętej w dniu 14 września 2005 r., Rada Bezpieczeństwa przypominała w szczególności, że „wszystkie państwa zobowiązane są do pełnej współpracy w zwalczaniu terroryzmu, zgodnie z ich zobowiązaniami wynikającymi z prawa międzynarodowego, w celu wykrywania, pozbawiania azylu oraz pociągania do odpowiedzialności [...] każdego, kto wspiera, ułatwia finansowanie, planowanie, przygotowywanie lub popełnianie aktów terrorystycznych, uczestniczy w nich lub zamierza uczestniczyć bądź daje schronienie ich sprawcom”.
- 11 W pkt 1 rezolucji 1624 (2005) Rada Bezpieczeństwa wzywa „wszystkie państwa do przyjęcia koniecznych i odpowiednich środków, zgodnych z ich zobowiązaniami wynikającymi z prawa międzynarodowego, w celu:
 - a) wprowadzenia prawnego zakazu podżegania do popełniania aktów terrorystycznych;
 - b) przeciwdziałania takiemu podżeganii;
 - c) odmawiania azylu osobom, w stosunku do których posiadają one wiarygodne i poważne informacje, według których istnieją poważne podstawy pozwalające sądzić, że osoby te są winne takiemu podżeganii”.
- 12 W rezolucji 2178 (2014), przyjętej przez Radę Bezpieczeństwa w dniu 24 września 2014 r., wskazano w pkt 5, że „państwa członkowskie zobowiązane są do przeciwdziałania działaniom polegającym na rekrutowaniu, organizowaniu, transportowaniu lub wyposażaniu osób podróżujących do państwa innego aniżeli państwo, w którym zamieszkują lub którego obywatelstwo posiadają, w zamiarze popełnienia, planowania, przygotowywania aktów terrorystycznych lub udziału w ich popełnieniu albo też przygotowania lub udziału w szkoleniu dla terrorystów, finansowaniu podróży i działalności takich osób oraz zwalczania takich działań”.
- 13 W pkt 6 tej rezolucji Rada Bezpieczeństwa przypomina, że:

„[...] w rezolucji 1373 (2001) postanowiono, że wszystkie państwa członkowskie zobowiązane są dołożyć starań, aby każda osoba, która uczestniczy w finansowaniu, planowaniu, przygotowywaniu lub popełnianiu aktów terrorystycznych lub wspiera je, została pociągnięta do odpowiedzialności;

w rezolucji tej postanowiono też, że państwa zobowiązane są dołożyć starań, aby sposób kwalifikowania przestępstw w ich ustawodawstwach i przepisach krajowych pozwalał, proporcjonalnie do wagi przestępstwa, na ściganie i karanie:

[...]

c) umyślnej organizacji, przez ich obywateli lub na ich terytorium, podróży osób do państwa innego aniżeli państwo, w którym zamieszkują lub którego obywatelstwo posiadają, w zamiarze popełnienia, planowania lub przygotowywania aktów terrorystycznych lub udziału w nich albo też przygotowania lub udziału w szkoleniu dla terrorystów, jak również udziału w innych działaniach, które ułatwiają popełnianie takich aktów, w tym rekrutacji”;

[...]”.

Prawo Unii

Dyrektywa 2004/83

14 W motywie 3 dyrektywy 2004/83 stwierdzono, że konwencja genewska stanowi fundament międzynarodowych regulacji prawnych dotyczących ochrony uchodźców.

15 Motywy 16, 17 i 22 tej dyrektywy brzmią następująco:

„(16) Minimalne normy dla definicji i określenia istoty statusu uchodźcy powinny zostać ustanowione jako wytyczne dla właściwych krajowych organów państw członkowskich przy stosowaniu konwencji genewskiej.

(17) Konieczne jest wprowadzenie wspólnych kryteriów dla uznawania wnoszących o azyl jako uchodźców w rozumieniu artykułu 1 konwencji genewskiej”.

[...]

(22) „Działania sprzeczne z celami i zasadami Organizacji Narodów Zjednoczonych zostały wymienione w preambule i artykułach 1 i 2 Karty Narodów Zjednoczonych i są, między innymi, zawarte w rezolucji Organizacji Narodów Zjednoczonych odnoszącej się do »środków w zakresie zwalczania terroryzmu«, które deklarują, że »działania, metody i praktyki terroryzmu [terrorystyczne] są sprzeczne z celami i zasadami Organizacji Narodów Zjednoczonych« i że »świadome finansowanie, planowanie oraz inicjowanie [podleganie do] działań terrorystycznych jest także sprzeczne z celami i zasadami Organizacji Narodów Zjednoczonych«”.

16 Artykuł 12 dyrektywy 2004/83, zatytułowany „Wyłączenie [wykluczenie]”, zamieszczony w jej rozdziale III, zatytułowanym „Kwalifikacje, aby zostać uchodźcą”, stanowi w ust. 2 i 3:

„2. Obywatel państwa trzeciego lub bezpaństwowiec zostaje wykluczony z możliwości otrzymania statusu uchodźcy, w przypadku gdy występują poważne powody, aby uważać, że:

[...]

c) jest on winny działań [czynów] sprzecznych z celami i zasadami Organizacji Narodów Zjednoczonych określonymi w preambule i artykułach 1 i 2 Karty Narodów Zjednoczonych.

3. Ustęp 2 ma zastosowanie do osób, które podlegały albo w inny sposób brały udział w popełnianiu przestępstw lub działań [czynów] określonych w tymże ustępie”.

Decyzja ramowa 2002/475/WSiSW

- 17 Zgodnie z motywem 6 decyzji ramowej Rady 2002/475/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie zwalczania terroryzmu (Dz.U. 2002, L 164, s. 3):

„We wszystkich państwach członkowskich należy przyjąć zbliżoną definicję przestępstw terrorystycznych, w tym również przestępstw odnoszących się do grup terrorystycznych. Ponadto w stosunku do osób fizycznych i prawnych, które popełniły lub ponoszą odpowiedzialność za tego rodzaju przestępstwa, należy przewidzieć kary i sankcje odzwierciedlające poważny charakter tych przestępstw”.

- 18 Artykuł 1 tej decyzji ramowej, zatytułowany „Przestępstwa terrorystyczne a podstawowe prawa i zasady”, stanowi w ust. 1:

„Każde państwo członkowskie podejmuje niezbędne środki zapewniające, że zamierzone [umyślne] czyny, wskazane poniżej w lit. a)–i), określone zgodnie z prawem krajowym jako przestępstwa, które ze względu na swój charakter i kontekst mogą wyrządzić poważne szkody krajowi lub organizacji międzynarodowej [...]:

[...]

- a) ataki na życie ludzkie, które mogą powodować śmierć;
 - b) ataki na integralność cielesną osoby;
 - c) porwania lub branie zakładników;
 - d) spowodowanie rozległych zniszczeń obiektów rządowych lub obiektów użyteczności publicznej, systemu transportowego, infrastruktury [...];
 - e) zajęcie statku powietrznego, statku [...];
 - f) wytwarzanie, posiadanie, nabywanie, przewożenie, dostarczanie lub używanie broni, materiałów wybuchowych [...];
 - g) uwalnianie substancji niebezpiecznych lub powodowanie pożarów, powodzi lub wybuchów, których rezultatem jest zagrożenie życia ludzkiego;
 - h) zakłócenia lub przerwy w dostawach wody, energii elektrycznej lub wszelkich innych podstawowych zasobów naturalnych [...];
 - i) zagrożenie popełnieniem czynów wymienionych w lit. a)–h)”.
- 19 Artykuł 2 wspomnianej decyzji ramowej, zatytułowany „Przestępstwa dotyczące grupy terrorystycznej”, głosi:

„1. Do celów niniejszej dyrektywy »grupa terrorystyczna« oznacza »grupę zorganizowaną złożoną z więcej niż dwóch osób, ustanowioną na przestrzeni czasu i działającą w uzgodniony sposób w celu popełniania przestępstw terrorystycznych. »rupa zorganizowana« oznacza grupę, która nie jest przypadkowo sformowana w celu natychmiastowego dokonania przestępstwa oraz w której nie ma potrzeby formalnego określenia ról członków grupy, ciągłości członkostwa lub rozwiniętej struktury.

2. Każde państwo członkowskie podejmuje niezbędne środki zapewniające karalność następujących czynów zamierzonych [umyślnych]:

- a) kierowanie grupą terrorystyczną;
- b) uczestnictwo w działaniach grupy terrorystycznej, w tym poprzez dostarczanie informacji lub zasobów materialnych lub poprzez wszelkiego rodzaju finansowanie działalności grupy terrorystycznej, ze świadomością, że takie uczestnictwo będzie stanowiło wkład w działalność przestępczą grupy terrorystycznej”.

20 Artykuły 3 i 4 decyzji ramowej 2002/475 zostały zmienione na mocy decyzji ramowej 2008/919/WSiSW (Dz.U. 2008, L 330, s. 21), której motyw 10 stanowi, że „należy dokonać dalszego zbliżenia definicji przestępstw terrorystycznych, w tym przestępstw związanych z działalnością terrorystyczną, we wszystkich państwach członkowskich, tak by definicja ta obejmowała publiczne nawoływanie do popełniania przestępstw terrorystycznych, rekrutację na potrzeby terroryzmu oraz szkolenie terrorystyczne, jeżeli czyny te zostały popełnione umyślnie”.

21 Artykuł 3 decyzji ramowej 2002/475, w brzmieniu ustalonym decyzją ramową 2008/919, zatytułowany „Przestępstwa związane z działalnością terrorystyczną”, przewiduje w ust. 1 i 2:

„1. Do celów niniejszej decyzji ramowej:

[...]

- b) »rekrutacja na potrzeby terroryzmu« oznacza nakłanianie innej osoby do popełnienia jednego z przestępstw wymienionych w art. 1 ust. 1 lit. a)–h) lub w art. 2 ust. 2;

[...]

2. Każde państwo członkowskie stosuje niezbędne środki w celu zapewnienia, by do przestępstw związanych z działalnością terrorystyczną zaliczały się następujące czyny umyślne:

[...]

- b) rekrutacja na potrzeby terroryzmu;

[...]

- f) sporządzanie fałszywych dokumentów urzędowych dokonane z zamiarem popełnienia jednego z przestępstw wymienionych w art. 1 ust. 1 lit. a)–h) oraz w art. 2 ust. 2 lit. b)”.

22 Artykuł 4 decyzji ramowej 2002/475, w brzmieniu ustalonym decyzją ramową 2008/919, dotyczy podżegania do popełnienia jednego z przestępstw, o których mowa w art. 1–3 decyzji ramowej 2002/475, pomocnictwa w popełnieniu takich przestępstw oraz usiłowania ich popełnienia.

Prawo belgijskie

- 23 Artykuł 55/2 loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers (ustawy z dnia 15 grudnia 1980 r. o wjeździe na terytorium, pobycie, osiedlaniu się i wydaleniu cudzoziemców, *Moniteur belge* z dnia 31 grudnia 1980 r., s. 14584, zwanej dalej „ustawą z dnia 15 grudnia 1980 r.”) stanowi:

„Cudzoziemcowi odmawia się nadania statusu uchodźcy, jeżeli objęty jest zakresem art. 1D, 1E lub 1F konwencji genewskiej. Podobnie jest w przypadku osób podlegających do popełniania przestępstw lub aktów wskazanych w art. 1F konwencji genewskiej lub osób, które w jakikolwiek inny sposób uczestniczą w ich popełnianiu”.

- 24 Loi du 19 décembre 2003 relative aux infractions terroristes (ustawą z dnia 19 grudnia 2003 r. o przestępstwach terrorystycznych, *Moniteur belge* z dnia 29 grudnia 2003 r., s. 61689), uchwaloną w celu transpozycji do prawa belgijskiego decyzji ramowej 2002/475, wprowadzono w księdze II kodeksu karnego tytuł I ter, zatytułowany „Przestępstwa terrorystyczne”, zawierający art. 137–141 ter.

- 25 Artykuł 137 kodeksu karnego, w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 19 grudnia 2003 r. (zwany dalej „zmienionym kodeksem karnym”), stanowi w ust. 1:

„Przestępstwem terrorystycznym jest przestępstwo, o którym mowa w ust. 2 i 3, które z uwagi na swój charakter lub kontekst, w jakim zostaje popełnione, może wyrządzić poważną szkodę krajowi lub organizacji międzynarodowej i które zostaje popełnione umyślnie w celu poważnego zastraszenia ludności, bezprawnego zmuszenia rządu lub organizacji międzynarodowej do podjęcia lub zaniechania określonego działania lub wywołania poważnych zakłóceń lub zniszczenia podstawowych politycznych, konstytucyjnych, gospodarczych lub społecznych struktur kraju lub organizacji międzynarodowej”.

- 26 Artykuł 139 akapit pierwszy zmienionego kodeksu karnego głosi:

„Grupą terrorystyczną jest zorganizowany związek więcej niż dwóch osób, działający w sposób ciągły i w porozumieniu w celu popełniania przestępstw, o których mowa w art. 137”.

- 27 Zgodnie z art. 140 zmienionego kodeksu karnego, który odpowiada art. 2 decyzji ramowej 2002/475:

„1. Kto uczestniczy w działaniach grupy terrorystycznej, w tym dostarcza informacji lub środków materialnych grupie terrorystycznej lub w jakikolwiek sposób finansuje działania grupy terrorystycznej, wiedząc, że uczestnictwo w tych działaniach przyczynia się do popełnienia przez grupę terrorystyczną zbrodni lub występku, podlega karze pozbawienia wolności od 5 do 10 lat oraz karze grzywny od 100 do 5 000 EUR.

2. Kto kieruje grupą terrorystyczną, podlega karze pozbawienia wolności od 15 do 20 lat oraz karze grzywny od 1000 do 200 000 EUR”.

Okoliczności faktyczne sporu w postępowaniu głównym i pytania prejudycjalne

- 28 Mostafa Lounani opuścił Maroko w 1991 r. i udał się do Niemiec, gdzie złożył wniosek o udzielenie azylu, który to wniosek został rozpatrzony odmownie. W 1997 r. przybył do Belgii, gdzie od tamtej pory przebywa nielegalnie.
- 29 Wyrokiem z dnia 16 lutego 2006 r. M. Lounani został skazany przez tribunal correctionnel de Bruxelles (sąd karny w Brukseli, Belgia) między innymi na podstawie art. 140 zmienionego kodeksu karnego na karę sześciu lat pozbawienia wolności za uczestnictwo w działaniach grupy terrorystycznej,

a konkretnie belgijskiej komórki „islamistycznej grupy bojowników marokańskich” (zwanej dalej „GICM”), jako członek jej kierownictwa, jak również za przynależność do grupy przestępczej, fałszerstwo dokumentów, posługiwanie się fałszywymi dokumentami oraz nielegalny pobyt.

- 30 Okoliczności faktyczne, na podstawie których tribunal correctionnel de Bruxelles (sąd karny w Brukseli) uznał M. Lounaniego winnym uczestnictwa w działaniach grupy terrorystycznej, zostały podsumowane w postanowieniu odsyłającym w następujący sposób: „udzielanie wsparcia logistycznego grupie terrorystycznej, w szczególności w postaci świadczenia usług materialnych lub intelektualnych”; „podrabianie paszportów” oraz „nielegalne przekazywanie paszportów”, „czynny udział w organizowaniu komórki wysyłającej ochotników do Iraku”. Zwłaszcza nielegalne przekazywanie paszportów zostało w wyroku z dnia 16 lutego 2006 r. uznane za „uczestnictwo w działaniach komórki zapewniającej wsparcie logistyczne ruchowi terrorystycznemu”.
- 31 W dniu 16 marca 2010 r. M. Lounani wystąpił do władz belgijskich z wnioskiem o udzielenie azylu, twierdząc, że w przypadku odesłania go do państwa pochodzenia obawia się prześladowania ze względu na ryzyko, iż w związku z jego skazaniem w Belgii marokańskie władze uznają go za radykalnego islamistę i dżihadystę. W dniu 8 grudnia 2010 r. Commissaire général wydał w sprawie wniosku M. Lounaniego o udzielenie azylu decyzję odmawiającą nadania mu statusu uchodźcy, powołując się na art. 55/2 ustawy z dnia 15 grudnia 1980 r. o wjeździe na terytorium, pobycie, osiedlaniu się i wydalaniu cudzoziemców oraz na art. 1F lit. c) konwencji genewskiej.
- 32 W dniu 24 grudnia 2010 r. M. Lounani wniósł skargę o uchylenie tej decyzji do Conseil du contentieux des étrangers (sądu ds. cudzoziemców, Belgia). Wyrokiem z dnia 13 stycznia 2011 r. sąd ten uchylił rzeczoną decyzję i zwrócił sprawę Commissaire général ze względu na to, że akta sprawy nie zawierały istotnych informacji, bez których sąd nie mógł utrzymać w mocy bądź zmienić decyzji bez konieczności przeprowadzenia dodatkowego postępowania dowodowego.
- 33 W dniu 2 lutego 2011 r. Commissaire général wydał nową decyzję odmawiającą nadania M. Lounanemu statusu uchodźcy. Orzekając w przedmiocie wniesionej w dniu 18 lutego 2011 r. skargi o uchylenie tej nowej decyzji, Conseil du contentieux des étrangers (sąd ds. cudzoziemców), wyrokiem z dnia 3 marca 2011 r., uchylił ją i zwrócił sprawę Commissaire général, uznając, że w rzeczywistości organ ten nie przeprowadził dodatkowego postępowania dowodowego.
- 34 W dniu 24 maja 2011 r. Commissaire général wydał trzecią decyzję o wykluczeniu M. Lounaniego z możliwości uzyskania statusu uchodźcy. W dniu 14 czerwca 2011 r. M. Lounani wniósł do Conseil du contentieux des étrangers (sądu ds. cudzoziemców) skargę zmierzającą do zmiany tej decyzji oraz do nadania mu statutu uchodźcy. Wyrokiem z dnia 1 lipca 2011 r. Conseil du contentieux des étrangers (sąd ds. cudzoziemców) orzekł, że M. Lounani kwalifikuje się do uzyskania statusu uchodźcy.
- 35 Od tego wyroku wniesiona została skarga kasacyjna do Conseil d’État (rady państwa, Belgia), która wyrokiem z dnia 13 lipca 2012 r. uchyliła powyższy wyrok i przekazała sprawę Conseil du contentieux des étrangers (sądowi ds. cudzoziemców) do ponownego rozpoznania.
- 36 Orzekając ponownie, Conseil du contentieux des étrangers (sąd ds. cudzoziemców) uznał, że konkretne czyny zarzucane M. Lounani nie stanowią przestępstw terrorystycznych jako takich, gdyż w wyroku z dnia 16 lutego 2006 r. tribunal correctionnel de Bruxelles (sąd karny w Brukseli) skazał M. Lounaniego za przynależność do grupy terrorystycznej, nie zaś za popełnienie bądź udział w popełnieniu przestępstwa terrorystycznego, takiego jak określono w art. 137 zmienionego kodeksu karnego. W ocenie tego sądu nie przedstawiono żadnych dowodów, że GICM podjęła jakiegokolwiek konkretne działania wyczerpujące znamiona tego typu przestępstwa, ani że M. Lounani podjął realne działania pozwalające przypisać mu indywidualną odpowiedzialność za jego popełnienie.

- 37 Uznając zatem, że żaden z czynów, za które skazano M. Lounaniego, nie cechuje się stopniem szkodliwości wymagany do uznania go za czyn sprzeczny z celami i zasadami Organizacji Narodów Zjednoczonych w rozumieniu art. 12 ust. 2 lit. c) dyrektywy 2004/83, Conseil du contentieux des étrangers (sąd ds. cudzoziemców), wyrokiem z dnia 12 lutego 2013 r., zmienił decyzję Commissaire général z dnia 24 maja 2011 r. i nadał M. Lounanemu status uchodźcy.
- 38 Commissaire général wniósł skargę kasacyjną od tego wyroku do Conseil d'État (rady państwa).
- 39 W tych okolicznościach Conseil d'État (rada państwa) postanowiła zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:
- „1 Czy art. 12 ust. 2 lit. c) dyrektywy 2004/83 należy interpretować w ten sposób, że niezbędną przesłanką zastosowania przewidzianej w nim klauzuli wykluczającej jest skazanie osoby ubiegającej się o azyl za przestępstwo terrorystyczne, o którym mowa w art. 1 ust. 1 decyzji ramowej 2002/475, której transpozycji dokonano w Belgii ustawą z dnia 19 grudnia 2003 r. o przestępstwach terrorystycznych?
- 2) W przypadku udzielenia odpowiedzi negatywnej [...] – czy czyny takie jak czyny, które wyrokiem tribunal correctionnel w Brukseli z dnia 16 lutego 2006 r. zostały przypisane stronie przeciwnej i ze względu na które strona ta została skazana za udział w organizacji terrorystycznej, mogą być uznane za czyny sprzeczne z celami i zasadami Organizacji Narodów Zjednoczonych w rozumieniu art. 12 ust. 2 lit. c) ww. dyrektywy 2004/83?
- 3) Czy w ramach rozważania wykluczenia osoby ubiegającej się o udzielenie ochrony międzynarodowej ze względu na jej przynależność do organizacji terrorystycznej wyrok skazujący tę osobę jako przywódcę organizacji terrorystycznej, w którym stwierdzono, że osoba ubiegająca się o udzielenie międzynarodowej ochrony nie popełniła, nie usiłowała popełnić ani nie groziła popełnieniem czynu terrorystycznego, stanowi wystarczającą podstawę do tego, aby uznać, że osobie tej można przypisać udział lub podżeganie w rozumieniu art. 12 ust. 3 dyrektywy 2004/83, czy też należy przeprowadzić odrębną analizę okoliczności sprawy i wykazać udział w popełnieniu lub podżeganie do przestępstwa terrorystycznego określonego w art. 1 decyzji ramowej 2002/475?
- 4) Czy w ramach rozważania wykluczenia osoby ubiegającej się o udzielenie ochrony międzynarodowej ze względu na jej przynależność do organizacji terrorystycznej, w danym przypadku w charakterze przywódcy, pojęcia podżegania lub brania udziału, o których mowa w art. 12 ust. 3 dyrektywy 2004/83, należy odnosić do popełnienia przestępstwa terrorystycznego określonego w art. 1 decyzji ramowej 2002/475, czy też można odnosić je do przynależności do grupy terrorystycznej, o której mowa w art. 2 tej decyzji ramowej?
- 5) Czy w odniesieniu do terroryzmu możliwe jest wykluczenie z ochrony międzynarodowej przewidziane w art. 12 ust. 2 lit. c) dyrektywy 2004/83, jeżeli nie doszło do popełnienia, podżegania lub brania udziału w dokonaniu aktu przemocy o szczególnie okrutnym charakterze, takiego jak ten, o którym mowa w art. 1 decyzji ramowej 2002/475?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytania pierwszego

- 40 Poprzez to pytanie sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 12 ust. 2 lit. c) dyrektywy 2004/83 należy interpretować w ten sposób, że aby móc powołać się na istnienie podstawy wykluczenia z możliwości uzyskania statusu uchodźcy wskazanej w tym przepisie, konieczne jest, aby osoba wnioskująca o udzielenie międzynarodowej ochrony została skazana za jedno z przestępstw terrorystycznych przewidzianych w art. 1 ust. 1 decyzji ramowej 2002/475.
- 41 W tym względzie należy przypomnieć, że z motywów 3, 16 i 17 dyrektywy 2004/83 wynika, że konwencja genewska stanowi fundament międzynarodowych regulacji prawnych dotyczących ochrony uchodźców oraz że przepisy dyrektywy odnoszące się do przesłanek nadania statusu uchodźcy oraz zakresu przyznawanej ochrony zostały ustanowione jako wytyczne dla właściwych organów państw członkowskich przy stosowaniu tej konwencji w oparciu o wspólne pojęcia i kryteria (wyrok z dnia 2 grudnia 2014 r., A i in., od C-148/13 do C-150/13, EU:C:2014:2406, pkt 45).
- 42 Wykładni przepisów tej dyrektywy należy zatem dokonywać w świetle ogólnej systematyki i celu tego aktu, z poszanowaniem konwencji genewskiej i innych odpowiednich traktatów, o których mowa w art. 78 ust. 1 TFUE (wyroki: z dnia 9 listopada 2010 r., B i D, C-57/09 i C-101/09, EU:C:2010:661, pkt 78; a także z dnia 2 grudnia 2014 r., A i in., od C-148/13 do C-150/13, EU:C:2014:2406, pkt 46).
- 43 W tym względzie art. 12 ust. 2 lit. c) dyrektywy 2004/83 odpowiada w istocie art. 1F lit. c) konwencji genewskiej, który stanowi, że postanowienia tej konwencji nie mają zastosowania do osoby, w stosunku do której istnieją poważne podstawy, aby sądzić, że jest winną czynów sprzecznych z celami i zasadami Narodów Zjednoczonych.
- 44 W art. 12 ust. 2 lit. c) dyrektywy 2004/83 powołano się na konkretne czyny sprzeczne z celami i zasadami Organizacji Narodów Zjednoczonych wskazane w preambule i art. 1 i 2 Karty Narodów Zjednoczonych.
- 45 Motyw 22 dyrektywy 2004/83 głosi, że działania sprzeczne z celami i zasadami Organizacji Narodów Zjednoczonych, o których mowa w jej art. 12 ust. 2 lit. c), zostały wymienione między innymi „w rezolucjach Organizacji Narodów Zjednoczonych dotyczących »środków w zakresie zwalczania terroryzmu«, w których stwierdza się, że »działania, metody i praktyki terrorystyczne są sprzeczne z celami i zasadami Organizacji Narodów Zjednoczonych« i że »świadome finansowanie, planowanie oraz podleganie do działań terrorystycznych jest także sprzeczne z celami i zasadami Organizacji Narodów Zjednoczonych«”.
- 46 Jedną z tych rezolucji jest rezolucja Rady Bezpieczeństwa 1377 (2001), z której wynika, że sprzeczne z celami i zasadami Organizacji Narodów Zjednoczonych są nie tylko „akty międzynarodowego terroryzmu”, ale również „finansowanie, planowanie i przygotowywanie aktów międzynarodowego terroryzmu, podobnie jak wszelkie inne formy wspierania go”.
- 47 Dodatkowo z rezolucji Rady Bezpieczeństwa 1624 (2005) można wywnioskować, że czyny sprzeczne z celami i zasadami Organizacji Narodów Zjednoczonych nie ograniczają się do „aktów, metod i praktyk terrorystycznych”. W rezolucji tej Rada Bezpieczeństwa wezwała bowiem państwa członkowskie do zwalczania terroryzmu zgodnie z ich wynikającymi z prawa międzynarodowego zobowiązaniami do pozbawiania azylu oraz pociągania do odpowiedzialności „każdego, kto wspiera, ułatwia finansowanie, planowanie, przygotowywanie lub popełnianie aktów terrorystycznych, uczestniczy w nich lub zamierza uczestniczyć bądź daje schronienie ich sprawcom”. Ponadto w pkt 1 lit. c) wspomnianej rezolucji Rada Bezpieczeństwa wzywa państwa członkowskie do odmawiania azylu

osobom, w stosunku do których posiadają one wiarygodne i poważne informacje, według których istnieją poważne podstawy pozwalające sądzić, że osoby te są winne podżegania do popełniania aktów terrorystycznych.

- 48 Wynika stąd, że pojęcia „czynów sprzecznych z celami i zasadami Organizacji Narodów Zjednoczonych”, o którym mowa w art. 1 F lit. c) konwencji genewskiej oraz w art. 12 ust. 2 lit. c) dyrektywy 2004/83, nie można interpretować jako ograniczającego się do aktów terrorystycznych określonych w rezolucjach Rady Bezpieczeństwa (zwanym dalej „aktami terrorystycznymi”).
- 49 Wbrew temu, co podnosi M. Lounani, pojęcia tego tym bardziej nie można interpretować jako odnoszącego się wyłącznie do przestępstw terrorystycznych wymienionych w art. 1 ust. 1 decyzji ramowej 2002/475, który wymaga skazania za takie przestępstwo.
- 50 Należy w tym względzie zauważyć, że jak wynika z motywu 6 decyzji ramowej 2002/475, jej celem jest przyjęcie we wszystkich państwach członkowskich zbliżonej definicji przestępstw terrorystycznych, w tym również przestępstw odnoszących się do grup terrorystycznych.
- 51 Jak zauważyła Komisja Europejska, w decyzji ramowej 2002/475 wymieniono w tym celu różne zachowania, które można określać ogólnym mianem terroryzmu, i pogrupowano je w cztery kategorie przestępstw, mianowicie „przestępstwa terrorystyczne” (art. 1), „przestępstwa dotyczące grupy terrorystycznej” (art. 2), „przestępstwa związane z działalnością terrorystyczną” (art. 3) i wreszcie podżeganie do popełniania niektórych z tych przestępstw, pomocnictwo w ich popełnianiu oraz usiłowanie ich popełnienia (art. 4).
- 52 Gdyby zamiarem prawodawcy Unii było zawężenie zakresu zastosowania art. 12 ust. 2 lit. c) dyrektywy 2004/83 poprzez ograniczenie pojęcia „czynów sprzecznych z celami i zasadami Organizacji Narodów Zjednoczonych” do przestępstw wymienionych w art. 1 ust. 1 decyzji ramowej 2002/475, mógłby to zrobić bez większych trudności, wyraźnie je wymieniając lub odsyłając do owej decyzji ramowej.
- 53 Tymczasem art. 12 ust. 2 lit. c) dyrektywy 2004/83 nie odsyła ani do decyzji ramowej 2002/475, mimo że w chwili redagowania art. 12 ust. 2 lit. c) decyzja ta była aktem obowiązującym, ani też do żadnego innego aktu Unii Europejskiej przyjętego w kontekście zwalczania terroryzmu.
- 54 W konsekwencji na pytanie pierwsze należy odpowiedzieć, że art. 12 ust. 2 lit. c) dyrektywy 2004/83 należy interpretować w ten sposób, iż aby móc powołać się na istnienie podstawy wykluczenia z możliwości uzyskania statusu uchodźcy wskazanej w tym przepisie, nie jest konieczne, aby osoba wnioskująca o udzielenie międzynarodowej ochrony została skazana za jedno z przestępstw terrorystycznych przewidzianych w art. 1 ust. 1 decyzji ramowej 2002/475.

W przedmiocie pytań drugiego i trzeciego

W przedmiocie dopuszczalności

- 55 Zdaniem Commissaire général i rządu belgijskiego pytanie trzecie, tak jak zostało ono sformułowane przez sąd odsyłający, jest niedopuszczalne; z jednej strony dlatego, że nie wskazano w nim wystarczających powodów, dla których sąd ten uważa, iż udzielenie odpowiedzi na jego pytanie jest konieczne dla rozstrzygnięcia sporu w postępowaniu głównym, zaś z drugiej strony dlatego, że udzielenie tej odpowiedzi nie przedstawia żadnej użyteczności dla rozstrzygnięcia tego sporu. W rozpatrywanej sprawie M. Lounani został bowiem skazany – na podstawie art. 140 zmienionego kodeksu karnego – nie tylko za bycie członkiem kierownictwa organizacji terrorystycznej, lecz także za inne czyny karalne na gruncie prawa belgijskiego, popełnione z pobudek terrorystycznych.

- 56 W tym względzie warto przypomnieć, że pytania dotyczące wykładni prawa Unii, z którymi zwrócił się sąd krajowy na gruncie stanu prawnego i faktycznego, za którego ustalenie jest odpowiedzialny – przy czym prawidłowość tych ustaleń nie podlega ocenie Trybunału – korzystają z domniemania posiadania znaczenia dla sprawy. Odmowa wydania przez Trybunał orzeczenia w przedmiocie złożonego przez sąd krajowy wniosku jest możliwa tylko wtedy, gdy jest oczywiste, że wykładnia prawa Unii, o którą wniesiono, nie ma żadnego związku ze stanem faktycznym lub z przedmiotem postępowania głównego, gdy problem jest natury hipotetycznej bądź gdy Trybunał nie dysponuje informacjami w zakresie stanu faktycznego lub prawnego niezbędnymi do udzielenia użytecznej odpowiedzi na postawione mu pytania (wyroki: z dnia 14 kwietnia 2016 r., Polkomtel, C-397/14, EU:C:2016:256, pkt 37; z dnia 6 września 2016 r., Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, pkt 20; z dnia 13 października 2016 r., Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej i Petrotel, C-231/15, EU:C:2016:769, pkt 16).
- 57 Tymczasem w omawianym przypadku nie mamy do czynienia z taką sytuacją.
- 58 Należy w tym względzie przypomnieć, że sąd odsyłający zadał pytania drugie i trzecie w kontekście postępowania w przedmiocie skargi kasacyjnej od wyroku z dnia 12 lutego 2013 r., w którym to wyroku Conseil du contentieux des étrangers (sąd ds. cudzoziemców) uznał, że konkretne czyny zarzucane stronie przeciwnej w postępowaniu głównym nie są na tyle poważne, by można je było uznać za „czyny sprzeczne z celami i zasadami Organizacji Narodów Zjednoczonych” w rozumieniu art. 12 ust. 2 lit. c) dyrektywy 2004/83. Otóż w myśl tego wyroku skazanie M. Lounaniego przez tribunal correctionnel de Bruxelles za uczestnictwo w działaniach grupy terrorystycznej, nawet w charakterze członka jej kierownictwa, bez przypisania mu odpowiedzialności za popełnienie przestępstwa terrorystycznego jako takiego nie wystarczy, aby uznać, że po stronie M. Lounaniego występują poważne podstawy pozwalające sądzić, że dopuścił się on czynów sprzecznych z celami i zasadami Organizacji Narodów Zjednoczonych.
- 59 To właśnie w tym kontekście sąd odsyłający dąży do ustalenia w istocie, czy czyny, za które M. Lounani został skazany, można jako takie uznać za sprzeczne z celami i zasadami Organizacji Narodów Zjednoczonych w rozumieniu art. 12 ust. 2 lit. c) dyrektywy 2004/83, a jeśli nie, to czy skazanie M. Lounaniego za bycie członkiem kierownictwa grupy terrorystycznej stanowi wystarczającą podstawę, by uznać, że istnieją poważne powody, aby sądzić, iż podzegał on do popełnienia czynów sprzecznych z celami i zasadami Organizacji Narodów Zjednoczonych lub w inny sposób uczestniczył w ich popełnianiu w rozumieniu art. 12 ust. 3 tej dyrektywy.
- 60 Z postanowienia odsyłającego jasno więc wynika, że sąd odsyłający dąży do ustalenia, w jakim zakresie uczestnictwo w działaniach grupy terrorystycznej, za które skazany został M. Lounani, może uzasadniać powołanie się w rozpatrywanej sprawie na istnienie podstawy wykluczenia z możliwości uzyskania statusu uchodźcy przewidzianej w art. 12 ust. 2 lit. c) dyrektywy 2004/83, i w tym kontekście zastanawia się, czy skazanie go za uczestnictwo w działaniach grupy terrorystycznej w charakterze członka jej kierownictwa może uzasadniać wykluczenie z możliwości uzyskania przez niego statusu uchodźcy na podstawie art. 12 ust. 2 lit. c) w związku z art. 12 ust. 3 dyrektywy 2004/83.
- 61 Pytanie trzecie jest w konsekwencji dopuszczalne.

Co do istoty

- 62 Poprzez pytania drugie i trzecie, które należy rozpatrzyć łącznie, sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 12 ust. 2 lit. c) oraz art. 12 ust. 3 dyrektywy 2004/83 należy interpretować w ten sposób, że czyny polegające na uczestnictwie w działaniach grupy terrorystycznej, takie jak czyny, za które skazana została strona przeciwna w postępowaniu głównym, mogą uzasadniać powołanie się na podstawę wykluczenia z możliwości uzyskania statusu uchodźcy przewidzianą tym przepisem, w sytuacji gdy zainteresowana osoba ani nie popełniła, ani nie usiłowała popełnić, ani też nie groziła popełnieniem aktów terrorystycznych.

- 63 Co się tyczy czynów, za które został skazany M. Lounani, z postanowienia odsyłającego wynika, że został on skazany między innymi na podstawie art. 140 zmienionego kodeksu karnego, który to artykuł stanowi transpozycję do prawa belgijskiego art. 2 decyzji ramowej 2002/475, w którym z kolei zawarto definicję przestępstwa dotyczącego grupy terrorystycznej, obejmującą, stosownie do treści ust. 2 lit. b) tego artykułu, uczestnictwo w działaniach grupy terrorystycznej.
- 64 Konkretniej rzecz ujmując, w uzasadnieniu wyroku z dnia 16 lutego 2006 r. skazującego M. Lounaniego za to przestępstwo tribunal correctionnel de Bruxelles (sąd karny w Brukseli) stwierdził, że zainteresowany uczestniczył w działaniach belgijskiej komórki GICM, będąc członkiem jej kierownictwa, poprzez udzielanie jej wsparcia logistycznego, w szczególności w postaci świadczenia usług materialnych lub intelektualnych, podrabianie oraz nielegalne przekazywanie paszportów, a także branie czynnego udziału w organizowaniu komórki wysyłającej ochotników do Iraku.
- 65 Sąd ten nie stwierdził zatem, że M. Lounani osobiście dopuścił się aktów terrorystycznych ani że podzegał do popełnienia takich aktów bądź też uczestniczył w ich popełnianiu.
- 66 Mimo to, jak wskazano w pkt 48 niniejszego wyroku, ze stosownych rezolucji Rady Bezpieczeństwa wynika, że pojęcie „czynów sprzecznych z celami i zasadami Organizacji Narodów Zjednoczonych” nie ogranicza się do samych tylko aktów terrorystycznych.
- 67 Należy w szczególności zauważyć, że w rezolucji 2178 (2014) Rada Bezpieczeństwa wyraziła „głębokie zaniepokojenie poważnym i rosnącym zagrożeniem ze strony zagranicznych bojowników terrorystycznych, a więc osób, które podróżują do państwa innego aniżeli państwo, w którym zamieszkują lub którego obywatelstwo posiadają, w zamiarze popełnienia, planowania lub przygotowywania aktów terrorystycznych takich aktów lub udziału w ich popełnianiu” oraz wyraziła zaniepokojenie rozwojem międzynarodowych sieci tworzonych przez grupy terrorystyczne umożliwiających im przemieszczanie się między państwami członkowskimi bojowników wszelkich narodowości, jak też przemieszczanie potrzebnych im środków.
- 68 W wykonaniu jednego ze środków mających przeciwdziałać temu zjawisku państwa członkowskie powinny dołożyć starań, aby przeciwdziałać i eliminować działania polegające na rekrutowaniu, organizowaniu, transportowaniu lub wyposażaniu osób podróżujących do państwa innego aniżeli państwo, w którym zamieszkują lub którego obywatelstwo posiadają, w zamiarze popełnienia, planowania, przygotowywania aktu terrorystycznego lub udziału w nim.
- 69 Wynika stąd, że zastosowanie podstawy wykluczenia z możliwości uzyskania statusu uchodźcy przewidzianej w art. 12 ust. 2 lit. c) dyrektywy 2004/83 nie może ograniczać się do rzeczywistych sprawców aktów terrorystycznych, lecz może rozciągać się na osoby, które dopuszczają się działań polegających na rekrutowaniu, planowaniu, transportowaniu lub wyposażaniu osób podróżujących do państwa innego aniżeli państwo, w którym zamieszkują lub którego obywatelstwo posiadają, w szczególności w zamiarze celu popełnienia, planowania lub przygotowywania aktów terrorystycznych.
- 70 Z łącznej lektury art. 12 ust. 2 lit. c) oraz art. 12 ust. 3 dyrektywy 2004/83 wynika ponadto, że przewidziana w pierwszym z tych przepisów podstawa wykluczenia możliwości uzyskania statusu uchodźcy stosuje się również do osób, wobec których istnieją poważne podstawy, aby sądzić, że podzegały do popełnienia czynów sprzecznych z celami i zasadami Organizacji Narodów Zjednoczonych lub w inny sposób uczestniczyły w ich popełnianiu. Ze względów przedstawionych w pkt 48 i 66 niniejszego wyroku możliwość zastosowania tych dwu przepisów nie jest uzależniona od tego, by osoba wnioskująca o udzielenie międzynarodowej ochrony podzegała do popełnienia aktu terrorystycznego lub w inny sposób uczestniczyła w jego popełnieniu.
- 71 W tym względzie Komisja słusznie zauważyła, że uczestnictwo w działaniach grupy terrorystycznej może obejmować szeroki wachlarz zachowań o różnym ciężarze gatunkowym.

- 72 W tych okolicznościach właściwy organ danego państwa członkowskiego może posłużyć się art. 12 ust. 2 lit. c) dyrektywy 2004/83 dopiero po przeprowadzeniu – indywidualnie dla każdego przypadku – oceny konkretnych znanych mu okoliczności w celu ustalenia, czy istnieją poważne podstawy, aby sądzić, że czyny, których dopuścił się zainteresowany, spełniający poza tym kryteria uzyskania statusu uchodźcy, mieszczą się w zakresie przypadków wykluczenia (zob. podobnie wyrok z dnia 9 listopada 2010 r., B i D, C-57/09 i C-101/09, EU:C:2010:661, pkt 87, 94).
- 73 Co się tyczy kwestii, czy czyny takie jak czyny zarzucone M. Lounanemu mogą stanowić czyny sprzeczne z celami i zasadami Organizacji Narodów Zjednoczonych w rozumieniu art. 12 ust. 2 lit. c) dyrektywy 2004/83, podżeganie do ich popełnienia lub inny sposób uczestniczenia w ich popełnianiu w rozumieniu art. 12 ust. 3 tej dyrektywy, ostateczna ocena wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej spoczywa na właściwych organach krajowych, z zastrzeżeniem kontroli sądu krajowego.
- 74 Co się tyczy okoliczności, jakie należy wziąć pod uwagę, należy zauważyć, że w postanowieniu odsyłającym wskazano, iż M. Lounani był członkiem kierownictwa międzynarodowej grupy terrorystycznej, której nazwa w dniu 10 października 2002 r. została umieszczona w prowadzonym przez Organizację Narodów Zjednoczonych wykazie osób i podmiotów objętych sankcjami i która do dzisiaj tam widnieje. Działalność M. Lounaniego, polegająca na udzielaniu wsparcia logistycznego działaniom tej grupy, ma wymiar międzynarodowy, jako że był on zaangażowany w podrabianie paszportów i pomagał ochotnikom chcącym dostać się do Iraku.
- 75 Tego rodzaju zachowania mogą uzasadniać wykluczenie z możliwości uzyskania statusu uchodźcy.
- 76 W tym względzie należy przypomnieć, że jak podkreślono w pkt 12, 13 i 67–69 niniejszego wyroku, rezolucje Rady Bezpieczeństwa, a w szczególności rezolucja 2178 (2014) w pkt 5 i pkt 6 lit. c), wymieniają wśród działań, które państwa zobowiązane są zwalczać w ramach walki z międzynarodowym terroryzmem, umyślną organizację podróży osób do państwa innego aniżeli państwo, w którym one zamieszkują lub którego obywatelstwo posiadają w zamiarze popełnienia, planowania lub przygotowywania aktów terrorystycznych lub udziału w ich popełnianiu.
- 77 Wobec tego okoliczność, pod warunkiem jej udowodnienia, że grupa, której członkiem kierownictwa był M. Lounani, nie dokonała aktu terrorystycznego bądź też że ochotnicy chcący dostać się do Iraku przy pomocy tej grupy ostatecznie nie dokonali żadnego takiego aktu, w żadnym razie nie pozwala wykluczyć, że czyny M. Lounaniego można uznać za sprzeczne z celami i zasadami Organizacji Narodów Zjednoczonych. Podobnie rzecz ma się, w świetle względów wskazanych w pkt 41–54 oraz 66–70 niniejszego wyroku, w odniesieniu do okoliczności, na które wskazał sąd odsyłający w pytaniu trzecim – że M. Lounani ani nie popełnił, ani nie usiłował popełnić, ani też nie groził popełnieniem przestępstwa terrorystycznego w rozumieniu art. 1 ust. 1 decyzji ramowej 2002/475. Z tych samych powodów możliwość zastosowania art. 12 ust. 3 dyrektywy 2004/83 nie wymaga wykazania, że M. Lounani podlegał do popełnienia takiego przestępstwa bądź też w inny sposób uczestniczył w jego popełnieniu.
- 78 Ponadto okoliczność, że M. Lounani został skazany przez sądy państwa członkowskiego za uczestnictwo w działaniach grupy terrorystycznej oraz że owo skazanie stało się prawomocne, stanowi, w kontekście indywidualnej oceny, do której przeprowadzenia zobowiązany jest właściwy organ, okoliczność o szczególnym znaczeniu.
- 79 Mając na uwadze wszystkie przytoczone powyżej okoliczności, na pytania drugie i trzecie należy odpowiedzieć, że art. 12 ust. 2 lit. c) oraz art. 12 ust. 3 dyrektywy 2004/83 należy interpretować w ten sposób, że czyny polegające na uczestnictwie w działaniach grupy terrorystycznej, takie jak czyny, za które skazana została strona przeciwna w postępowaniu głównym, mogą uzasadniać zastosowanie wykluczenia z możliwości uzyskania statusu uchodźcy, nawet jeżeli zainteresowana osoba ani nie popełniła, ani nie usiłowała popełnić, ani też nie groziła popełnieniem aktów terrorystycznych. Na

potrzeby dokonania indywidualnej oceny okoliczności faktycznych pozwalających na ustalenie, czy istnieją poważne podstawy, aby sądzić, że dana osoba jest winna czynów sprzecznych z celami i zasadami Organizacji Narodów Zjednoczonych, podlegała do popełniania takich czynów lub inny sposób uczestniczyła w ich popełnianiu, okoliczność, że osoba ta została skazana przez sądy państwa członkowskiego za uczestnictwo w działaniach grupy terrorystycznej, stanowi okoliczność o szczególnym znaczeniu, podobnie jak okoliczność, że osoba ta była jednym z członków kierownictwa takiej grupy, bez konieczności ustalania, czy osoba ta sama podlegała do popełnienia aktu terrorystycznego lub uczestniczyła w jego popełnianiu.

W przedmiocie pytań czwartego i piątego

- 80 Ze względu na odpowiedź udzieloną na trzy pierwsze pytania nie ma potrzeby udzielania odpowiedzi na pytania czwarte i piąte.

W przedmiocie kosztów

- 81 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (wielka izba) orzeka, co następuje:

- 1) Artykuł 12 ust. 2 lit. c) dyrektywy Rady 2004/83/WE z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie minimalnych norm dla kwalifikacji i statusu obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako uchodźców lub jako osób, które z innych względów potrzebują międzynarodowej ochrony oraz zawartości przyznawanej ochrony należy interpretować w ten sposób, że skazanie osoby wnioskującej o udzielenie międzynarodowej ochrony za jedno z przestępstw terrorystycznych, o których mowa w art. 1 ust. 1 decyzji ramowej Rady 2002/475/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie zwalczania terroryzmu nie jest niezbędną przesłanką powołania się na przewidzianą w tym przepisie podstawę wykluczenia z możliwości uzyskania statusu uchodźcy.
- 2) Artykuł 12 ust. 2 lit. c) oraz art. 12 ust. 3 dyrektywy 2004/83 należy interpretować w ten sposób, że czyny polegające na uczestnictwie w działaniach grupy terrorystycznej, takie jak czyny, za które skazana została strona przeciwna w postępowaniu głównym, mogą uzasadniać zastosowanie wykluczenia z możliwości uzyskania statusu uchodźcy, nawet jeżeli zainteresowana osoba ani nie popełniła, ani nie usiłowała popełnić, ani też nie groziła popełnieniem aktów terrorystycznych. Na potrzeby dokonania indywidualnej oceny okoliczności faktycznych pozwalających na ustalenie, czy istnieją poważne podstawy, aby sądzić, że dana osoba jest winna czynów sprzecznych z celami i zasadami Organizacji Narodów Zjednoczonych, podlegała do popełniania takich czynów lub inny sposób uczestniczyła w ich popełnianiu, okoliczność, że osoba ta została skazana przez sądy państwa członkowskiego za uczestnictwo w działaniach grupy terrorystycznej, stanowi okoliczność o szczególnym znaczeniu, podobnie jak okoliczność, że osoba ta była jednym z członków kierownictwa takiej grupy, bez konieczności ustalania, czy osoba ta sama podlegała do popełnienia aktu terrorystycznego lub uczestniczyła w jego popełnianiu.

Podpisy